

A magyar gazdasági folyamatok csaknem minden területen romló tendenciát vagy gyenge teljesítményt mutatnak. A GDP-növekedés alacsonyabb a vártnál, a vállalati szektor beruházási tevékenysége gyenge, a feldolgozóipari beruházások 10%-kal zsugorodtak, növekszik a folyó hiány (jelentősen nőtt augusztusban). A külső és belső egyensúlyi mutatók együttes romlása a befektetők magatartására is kihat.

A második negyedévben 3,3%-kal nőtt a gazdaság, azaz megtörni látszik a növekedés ütemének immár két éve tartó lassulása. A **gazdasági növekedés** szerkezete azonban kedvezőtlenül alakul: a beruházások alig növekednek, az ipar és a mezőgazdaság termelése pedig stagnál. Egyedül a lakossági fogyasztás növekedésének tulajdonítható, hogy megfordult a növekedési trend.

A **beruházási** kedv csökkenése nem kis részben az exportpiacok zsugorodásából származhat. A világméretekben egyébként is lanyhuló külföldi működőtőke-beruházások szempontjából Magyarország kissé háttérbe szorult: Lengyelországban, Csehországban és Szlovákiában ismét lendületet kapott a privatizáció, és ezekben az országokban többnyire magasabbak az állami támogatások is.

Augusztusban tovább folytatódott a tizenhat hónapja tartó **dezinfláció**, a csökkenés azonban nagymértékben két olyan tényező következménye, melyek nem feltétlenül tartósak: a tavalyi gázáremelés következményeként keletkezett magasabb augusztusi bázis, valamint az idényáras termékek okozta élelmiszerár-csökkenés.

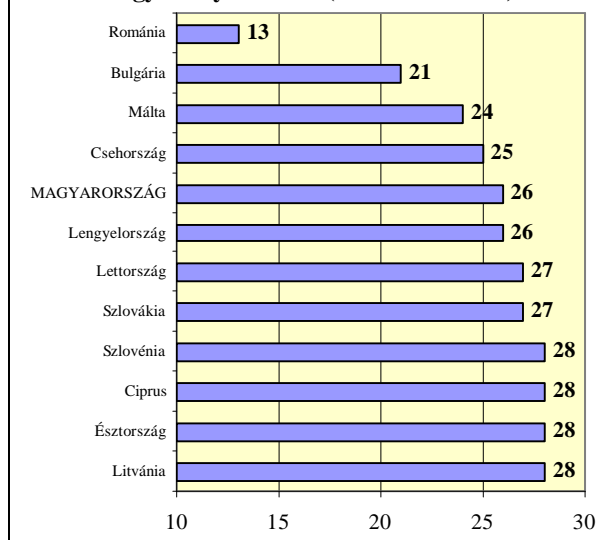
A júliusi kedvező **ipari** adatok ellenére nem várható látványos fellendülés; tartós exportkereslet-növekedésre csak az európai konjunktúra beköszönése után lehet számítani, ami azonban még várat magára. Ezt igazolja a rendelésállomány alakulása is: minden kiemelt feldolgozóipari ágazatban csökkent a 12 havi volumenindex, a belföldi rendelésállomány pedig a hazai értékesítéshez hasonlóan stagnáló értéket mutat.

A csatlakozási tárgyalások állása

Magyarországnak szeptember végéig le kellene zárni az Európai Unióval a nem költségvetési vonzatú fejezeteket, hogy a tárgyalásokat a tervezett decemberi határidőig be lehessen fejezni. A médiatörvény módosításával az audiovizuális fejezetet nyáron sikerült lezárni, az EU-joganyagának ellentmondó, tízmilliárd forintot meghaladó beruházások számára eddig nyújtott tízéves adókedvezmény gyakorlata azonban kérdésessé teszi a versenypolitika-fejezet időben történő lezárását.

A **pénzügyi támogatásokról** az EU részéről november elején várható megállapodás. Két alapvető kérdésben kell döntés szülessen: az új tagoknak járó támogatások globális összegét (mezőgazdasági, strukturális, kohéziós), illetve a termelőknél nyújtandó közvetlen támogatás nagyságát és átmeneti idejét illetően. Előzetes vélemények szerint Magyarországot nem fenyegeti a veszély, hogy nettó befizetővé válik a taggá válás után, habár várhatóan 180 millió euróval kevesebb lesz a közösségi büdzséből való részesedése, mint a csatlakozást megelőző évben. Ciprus, Málta, Csehország és Szlovénia azonban egyértelműen mínuszba fognak kerülni.

Ideiglenesen lezárt fejezetek száma a tagjelölt országok és az EU közti tárgyalásfolyamatban (összesen 31-ből)

Az előfizetők jogosultak az MKIK-GVI magyar és nemzetközi adatokat tartalmazó gazdasági adatbázisának használatára. A kívánt adatok lekérhetők mailen, faxon, telefonon vagy levélben.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemzési KHT 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6-8. V. 522.
Tel: (1) 474-51-31. Fax: (1) 474-51-29, E-mail: gvi@gvi.hu Internet: www.gvi.hu

ügyvezető igazgató: Dr. Tóth István János

Árak

Tovább folytatódott a tizenhatodik hónapja tartó dezinfláció; augusztusban 4,5%-ra lassult a *fogyasztói árak* éves növekedési üteme. Az árdinamika csökkenését részben a tavalyi gázáremelés következtében magas augusztusi bázis, részben az idényáras élelmiszerek árának további csökkenése okozta. Mindhárom nyári hónapban csökkentek a fogyasztói árak az előző hónaphoz viszonyítva. Júliusban az *ipari termelői árak* színvonala mindössze 0,2%-kal volt magasabb az előző havinál. Az infláció szempontjából meghatározó belföldi értékesítések árindexe is ilyen változást mutat: egy év alatt a *hazai termelői árak* mindössze 1,1%-kal növekedtek.

A *mezőgazdasági* termékek termelőiár-színvonala 2002. január-júliusban 8,8%-kal alacsonyabb volt az előző év azonos időszakánál. A növénytermesztési és kertészeti termékek ára 12, az élő állatok és állati termékeké 4,5%-kal csökkent.

Beruházások

2002 *második negyedévében* a nemzetgazdasági beruházások 5,1%-kal nőttek az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül az építési beruházások 14,3%-kal emelkedtek, míg a gépberuházások 5,6%-kal csökkentek.

Ebben a negyedévben a beruházások teljesítményértéke 731 milliárd forint volt. Ehhez elsősorban a közigazgatás, védelem, kötelező TB nemzetgazdasági ág beruházásainak a 63,9%-os (!) növekedése járult hozzá. Az ingatlanügyek, gazdasági szolgáltatás ágazat 12,3%-os bővülését a lakásberuházások magyarázzák. Ugyanakkor a beruházások 22%-át adó feldolgozóipari szektor állóeszköz-felhalmozása a második negyedévben majdnem 10%-kal esett vissza.

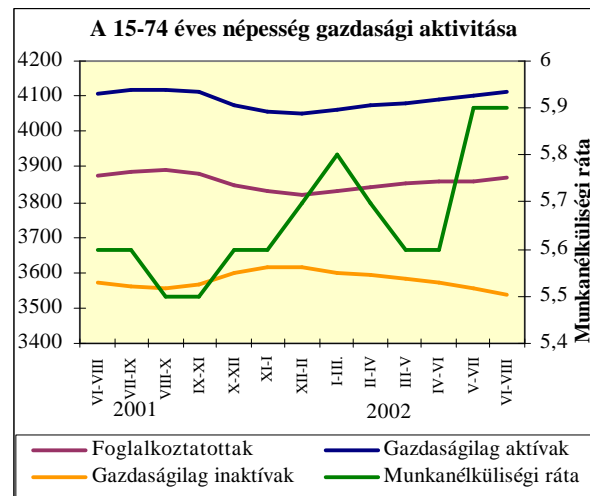
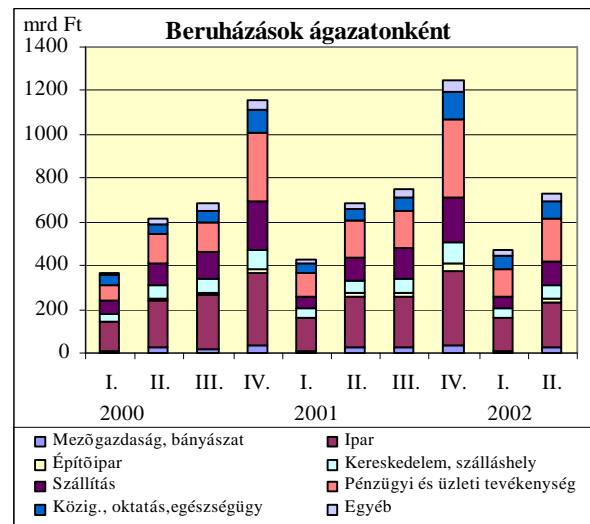
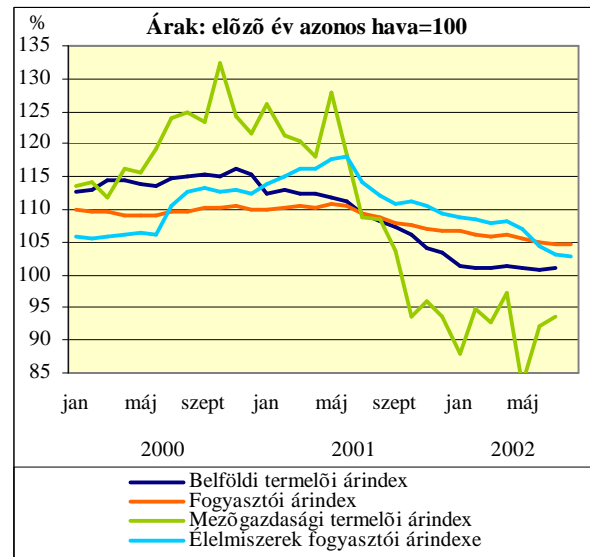
Az *első félév* 6,4%-os beruházás-növekedéséhez a közigazgatás 3,2%-kal, az ingatlanügyek és lakásépítések 2,8%-kal járultak hozzá, miközben a feldolgozóipar 2,4%-kal gyengítette az indexet.

Foglalkoztatás

2002. június-augusztus hónapokban a nemzetközi szinten összehasonlítható (ILO módszertan szerinti) munkanélküliségi ráta 5,9% volt, hasonlóan a május-júliusi időszakhoz.

A munkanélküliek 44,7%-a egy éve, vagy annál hosszabb ideje keresett állást, a tartósan munkanélküliek száma 1,1 ponttal csökkent 2001 azonos időszakához képest.

Ebben az időszakban a munkavállaló korú népesség 64,3%-a volt jelen a munkaerőpiacon. A foglalkoztatottak száma e három hónap átlagában – az előző év azonos időszakához hasonlóan – 3,871 millió fő volt.

Fizetési mérleg

Júliusban jelentős, 215 millió euró hiánnyal zárt a folyó fizetési mérleg, amivel az év eleje óta halmozódó deficit meghaladja a kétmilliárd eurót. Az utóbbi fél év alatt ez a mutató majdnem egymilliárd eurót romlott. Mindeközben alig 477 millió eurónyi nettó tőke érkezett az országba, vagyis a deficit háromnegyede az adósságot növeli.

A kivitel az első hét hónapban 6,3%-kal, a behozatal 8,1%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában regisztráltat.

A külső egyensúly romlása az árumérleg hiányának növekedése mellett az idegenforgalmi bevétel csökkenésével magyarázható (az elmúlt két évben a júliusi hónap az idegenforgalmi bevételek szezonális megugrása miatt jelentős többlettel zárult). Mivel a vállalati beruházások erős visszaesést mutatnak, az áruimport exportot meghaladó dinamikájának oka a költségvetési hiány és a lakossági fogyasztás gyors növekedése lehet.

Külkereskedelem

2002 első hét hónapjában mérséklődött a vámstatisztika szerinti külkereskedelmi forgalom hiánya, a tavalyi időarányos 2,379 milliárd euróval szemben idén csak 1,926 milliárd euró volt a deficit. A kivitel 7,3%-kal, a behozatal 4,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbi értéket.

A kereskedelmi deficit csökkenésében meghatározó szerepe a fejlett országcsoporthal folytatott kereskedelem viszonylag kedvező alakulásának van: a felénk irányuló export változatlansága mellett az import 6%-kal csökkent.

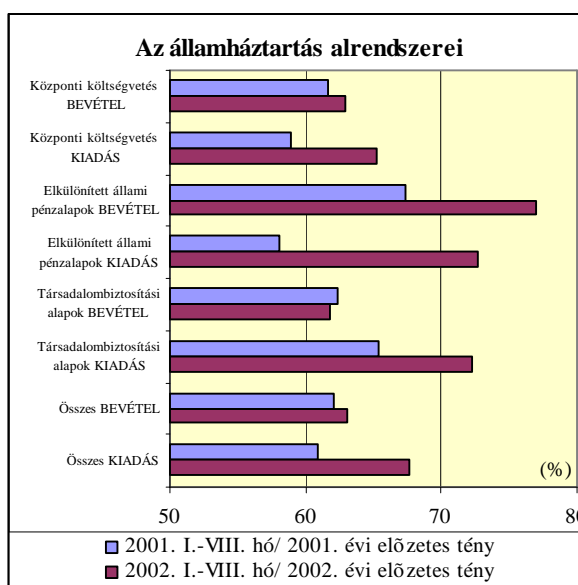
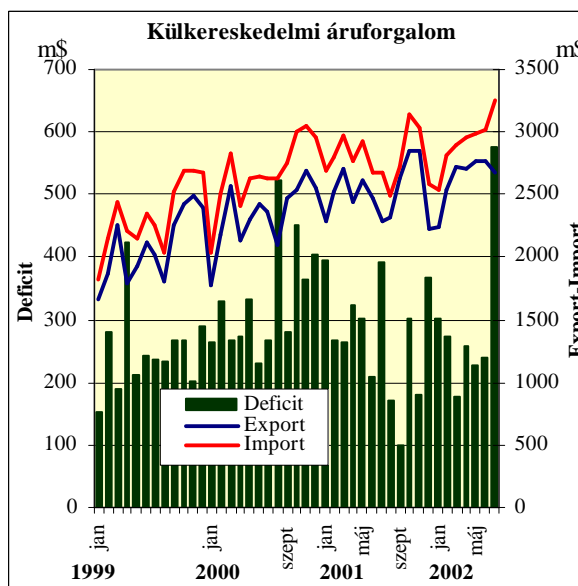
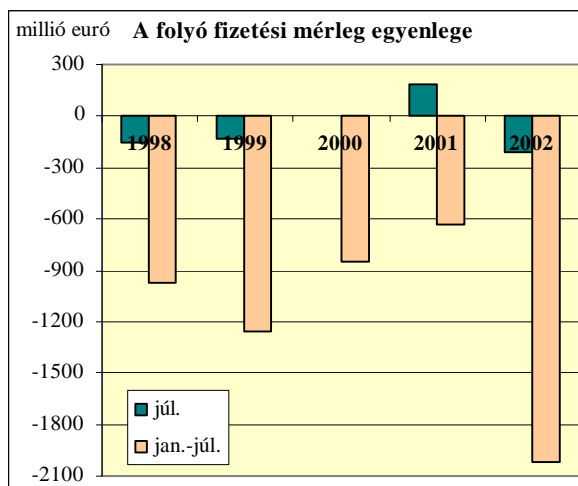
Az X-box exportjának hatása (Flextonics), illetve annak kiesése jól látható a júliusi mérlegadatokon: az év első felében a kivitel növekedési üteme meghaladta a behozatalét, de júliusban – a videojátékot forgalmazó cég kivonulása után – az import már jobban nőtt, mint az export, így a hiány 100 milliárd forinttal nőtt júniushoz képest.

A költségvetés helyzete

2002 első nyolc hónapjában 656 milliárd forint deficitet halmozott fel az államháztartás, ami csaknem 30%-kal több az egész évre tervezettnél. Augusztusban az államháztartás kiadásai 106,8 milliárddal haladták meg a bevételeit.

A pénzügyi tárca év végére 750 milliárd forint körüli hiánnyal számol, ennek teljesítésére ma már nincs remény. A hiány jó esetben 850-900 millió forint között lesz.

A TB- alapok egyenlege továbbra is sokszorosa az egész évre vártak: 249,5 milliárd forint az egész évi 17,2 milliárd forintos előirányzattal szemben.

Ipar

2002 júliusában az ipari termelés volumene 0,7% -kal haladta meg az előző évi szintet, éves alapon pedig 5,1% volt a növekedés.

Az ipari termelés másfél éves stagnálása után az utóbbi hónapokban mutatkoztak az élénkülés kisebb jelei, aminek háttérében az exportértékesítések növekedése áll. A megszokottnál alacsonyabb ütemben, de így is átlag felett növekedett a gépek, berendezések exportja. Ebben a hónapban a járműgyártás és a fafeldolgozás illetve gumi- és műanyagipar is jól teljesített.

Regionális szinten Nyugat-Dunántúlon, Észak-Alföldön, és Dél-Alföldön éves alapon 12% felett bővült az ipar, az első hét hónap teljesítménye alapján pedig Dél-Dunántúl bizonyult a leggyorsabban növekedő területnek.

Kiskereskedelmi üzlethálózat

A kiskereskedelmi forgalom számottevő bővülésével párhuzamosan a második negyedévben tovább folytatódott a kiskereskedelmi üzletek számának növekedése. 2002 június 30-án 930 üzlettel volt több az országban, mint március végén. Az előző év azonos időszakához képest 2,3%-os volt a növekedés. A korábbi években ebben az időszakban 3, 5,7, illetve 5,9%-os volt a növekedés.

Folytatódott az élelmiszerüzletek számának lassú csökkenése, és úgy tűnik, telítődött a benzinkúthálózat is. Nőtt azonban a ruházati és a tartós fogyasztási cikket árusító boltok száma.

A 162 ezer üzlet 18% -a található a fővárosban; Pest megyével együtt ez az arány 28%. A többi régióban ez a mutató 11-15% között mozog.

A bővülés kizárólag a társas vállalkozások által üzemeltetett boltok számában jelentkezett.

Turizmus

Az év első hét hónapjában a vendégéjszakák száma és a szállásbevételek is 3% -kal csökkentek 2001 azonos időszakához képest. A külföldi vendégek és az általuk eltöltött éjszakák száma nagyobb mértékben, 6, illetve 4% -kal esett vissza.

A hagyományosan jelentős „küldő országok” közül Németország, Olaszország és Hollandia polgárai 10-15% -kal kevesebb éjszakát töltöttek Magyarországon, növekedett viszont a forgalom Ausztria, Dánia, Franciaország és Spanyolország viszonylatában.

A kereskedelmi szálláshelyek bevételei összesen 2,9% -kal nőttek az első hét hónapban (az infláció 5,7% -os hasonló bázisú mutatója mellett).

